

21. februar 2023

HØRINGSSVAR ANG. LOKALPLANFORSLAG NR. 1180 (Ravnsbjerg)

Jeg har været nabo til Jyllands-Posten siden 1971, da mine forældre byggede hus. Mine indsigelser mod forslag til lokalplan nr. 1180 er i overskrifter følgende:

1. Indsigelse generelt: lokalplanforslaget overordnet
2. Indsigelse konkret: lokalplanforslagets byggeplaner
3. Forslag: bevar og gør JP-bygningen til noget unikt
4. Ved nedrivning af JP-bygningen: alternativ lokalplan

1. Indsigelse generelt: lokalplanforslaget overordnet

Det er beskæmmende, at Aarhus Kommune fremlægger et forslag til en lokalplan, som ikke blot fastlægger principielle bestemmelser om *hvad, hvordan, hvor* for området, men udgør et færdigt projekt, dette præsenteret ved orienteringsmødet den 31. januar. Lokalplanen er med andre ord et salgsprospekt, ikke en overordnet vision for områdets anvendelse.

Kommunen begyndte allerede at gribe ødelæggende ind i Ravnsbjergområdets karakter, da man i strid med gældende lokalplan nr. 480 byggede Grøndalsvej 1. Såvel i højde som i antal etager og kvadratmeter overskred man lokalplanen. Denne begrænser nyt byggeri til 2 etager og maksimalt 8,5 meter over terræn.

Og med det nu fremlagte forslag til lokalplan vil man gribe yderligere ind i områdets karakter, vil skabe "ny identitet i området", som man udtrykker det. Man vil tillade byggeri i op til seks etager. Hvad har ændret sig, siden man ikke længere mener, at den gældende lokalplan er dækkende? JP's flytning i sig selv begrundet ikke forslaget, kun at der skal træffes en beslutning om området.

Man tromler hen over områdets nuværende boligejere, som bor her på grund af områdets identitet, som ikke har bedt om en ny. Og det er svært at genkende den foreslåede lokalplans beskrivelser af området, som det er nu.

"[...] etageboliger i op til 16 etager" skriver lokalplanen om boligbebyggelserne ved Grøfthøj. Som om det er områdets præg. Man synes at fremføre det som argument for at bygge højt på JP-arealet. Men dels er der kun tale om *et* højhus, dels ligger det tilbagetrukket fra Grøndalsvej, og dels ligger det, hvor terrænet er lavt, så det ikke syner så højt. At fremføre det som argument for det foreslåede byggeris højde er usagligt.

Såvel JP-byggeriet som KFK's tidligere byggeri (Grøndalsvej 1b) er lavt og ligger tilbagetrukket fra Skanderborgvej og Grøndalsvej for ikke at være anmassende. Det er områdets karakter, ikke at være anmassende, hvilket lokalplan nr. 480 netop også vil bevare, modsat princippet "indefra og ud", som "Helhedsplanen - Bedre by i Viby" fremfører som retningslinje: at "Ny bebyggelse skal tilpasse sig bagvedliggende bebyggelse ved at trappe ned i højden." Men princippet som "byrum" holder kun, hvis den modsatte side af vejen er bebygget efter samme princip. Ved Ravnsbjergvej er det ikke tilfældet. Den modsatte side er parcelhuse (herom mere senere).

Det er totalt umotiveret at bygge op til seks etager der. Man vil skabe illusionen af "bymiljø" ved at bygge højt. Men der er jo ikke noget bagved. Det er som en Hollywood-filmkulisse. Det er kunstigt. Helhedsplanens scenarie, "Langs Skanderborgvej skal der skabes gaderum for mennesker," er noget idealiserende nonsens fjernt fra virkeligheden. Skanderborgvej og eksisterende bebyggelsesforhold ved Ravnsbjerg er ikke "bymiljø", er ikke byrum, der kan beskrives på den måde, og skal ikke være det, det vil gøre vold på de eksisterende boligområder.

Målsætningen med en lokalplan må være at gøre det samlede område attraktivt, at udvikle planens målområde respektfuldt i forhold til det omgivende. Det gør den foreslåede lokalplan ikke. Og der er ingen argumenter for at bygge som foreslået, kun fabulerende koncepter, "vækstakse" et af dem, "vækst" et tidens værdiord som synes at feje alt andet af bordet. Men "vækst" er ikke en bymæssig kvalitet. Hvad bidrager det med? Man gør området til et typisk "indfartsområde", som det ses rundt omkring i verdens byer: Gabende satellitområder med kønsløst liv.

Der er intet grundlag for at indrette forretninger og gastronomi i området. Det er romantisering uden hold i virkeligheden. Det vil ikke komme til at fungere. Ravnsbjerg er ikke "by". Da Grøfthøjcentret blev bygget først i 1970'erne, var der også både værtshus, bank, bageri og posthus, og det udviklede sig til et usselt sted. Som følge af dette, såvel som af manglende kundegrundlag, blev lokalerne med tiden indlemmet i supermarkedet ved Grøfthøj.

Man tror, man kan konceptualisere "det gode liv", lokalplanens "vækst" netop konceptets mantra, en gentagelse af 60'ernes og 70'ernes synder, hvor man også mente at kunne konceptualisere "det gode liv". Konceptualiserede bymiljøer er forsøgt mange steder, men vi ser i dag, hvordan det er forfejlet, hvordan butikssteder bliver lurvede og forfaldne. Rundhøj og Rosenhøj er eksempler.

I henhold til Helhedsplanen "skal der i byudviklingen udvikles for større arealer ad gangen og som udgangspunkt for mere end blot den første række af grunde op til vejen." Hvorfor da det? Det er jo netop at bygge efter "koncepter", troen på at kunne skabe "det gode liv". Hvorfor gentage fortidens synder? Den dynamiske udvikling af områder er det, der skaber byen.

Og man ser, hvordan forretninger står tomme inde i byen.

Og der er rigeligt med forretninger i *downtown* Viby og Mega Syd. Viby C er et stærkt byrum, siger Helhedsplanen netop. Det er der, at Viby skal udvikle sig som "by", ikke ved at blive spredt ud.

Og boliger bliver der rigeligt af i området, jf. de tanker, man har for "Viby Bakke", arealet ved den tidligere Arla-bygning, hvor man har til hensigt at bygge endnu flere boliger, i op til 24 etager, også det en hån imod nuværende boligejere i området.

2. Indsigelse konkret: lokalplanforslagets byggeplaner

Lokalplanforslaget erkender, at "Området er præget af større infrastruktur [...], som gør, at en del af området er påvirket af støj." Desuagtet dette lægger man op til at forværre det. Boligerne i forslaget vil komme til at ligge klos op ad en endnu stærkere befærdet Ravnsbjergvej. Hvem vil bo der?

Der er tale om endnu en romantisering fjernt fra virkeligheden. Det ligger nemlig allerede i kortene, at Ravnsbjergvej på sigt vil blive firsporet, dels fordi byggeriet selv vil skabe mere trafik, dels fordi man netop har planer om endnu flere boliger i forbindelse med "Viby Bakke", og dels fordi man ved Stavtrup vil etablere en kørselsrampe til motorvejen, som uundgåeligt vil øge presset på Ormslevvej og Ravnsbjergvej i begge retninger.

Al trafik vil komme til at gå over Ravnsbjergvej. For de nuværende beboere vil det blive et mareridt at komme til og fra deres bolig, også fordi den nordlige del af Grøndalsvej ned mod Vårkjærvej vil blive lukket for biltrafik, fordi lokalplanen lægger op til at etableret en bussluse. Det vil smadre den indre ro i det nuværende boligområde, idet der vil blive bilkøer også på Grøndalsvej i sydlig retning.

Støj synes i det hele taget brugt som yderligere argument for at bygge højt, thi den høje bebyggelse langs Ravnsbjergvej og Skanderborgvej skal fungere som støjafskærmning for den bagvedliggende bebyggelse -- som man romantiserende kalder "landsbyen". Igen, man erkender, at der vil være støj, men udviser ikke respekt for, at støjen også bølger den modsatte vej, over mod parcelhusene på den modsatte side af Ravnsbjergvej, tilmed forstærket, idet den kastes tilbage af facadebygningerne.

Der vil komme til at ligge en massiv rødbrun mur hen langs Ravnsbjergvej. Ikke blot støjmæssigt vil den trykke parcelhusene, men også visuelt, de mørke facader. Og også lysmæssigt vil der især i vinterhalvåret, ved lysene fra kontorbygningerne, blive tale om forurening. Det er anmassende og aggressivt med de høje facader ud mod Ravnsbjergvej og Skanderborgvej, tilsvarende det visuelle og støjmæssige tryk, som Grøndalsvej 1 lægger ud mod Grøndalsvej ned mod Vårkjærparken.

Ja, også det ligger i kortene, at man på sigt vil etablere støjafskærmning langs parcelhusgrundene i hele Ravnsbjergvejs længde. Der vil ikke længere være sammenhæng i området. Ravnsbjergvej vil blive en korridor.

At påstå at området er betjent af letbanen, deri en trafik al lastning, er beskæmmende. Beboerne i området begiver sig ikke derover for at køre med letbanen. Der er ingen trafik al fordel ved det, kun måske hvis man skal til den anden ende af byen i begge retninger. Men man vil ikke gå dertil, hvis overhovedet så cykle og enten tage cyklen med i letbanen (hvis man må det) eller parkere den ved stationen, hhv. måske tager bilen derover og parkere der, men det løser så ikke trafikproblemet, og det vil skabe parkeringsproblemer der.

Det er i det hele taget en arkitektonisk misforståelse i valget af byggemateriale for byggeriet at tage "afsæt i Ravnsbjergkirkens rødbrune massive udtryk," som man skriver. Man siger det selv: *Massiv*. At lave det nye byggeri udelukkende i rødbrune mursten gør det anmassende, vil netop klemme om parcelhusområdet overfor, er allerede i volumen anmassende. I sit helhedsudtryk vil det falde totalt uden for områdets luftige præg i øvrigt. Ikke blot vil det få et kedeligt præg, som eksempelvis også de rødbrune murstensbyggerier på Aarhus Ø, men også fratage kirken sin visuelle pondus, tronende som kirken gør fra sin bakke, dels fordi tronen relativiseres, dels fordi eksklusiviteten i det "rødbrune massive udtryk" derved fratages den.

Netop i respekt for omgivelserne og helheden er JP-bygningen tegnet med lave bygninger ud i mod Ravnsbjergvej/Skanderborgvej for så tilbagetrukket ved lavere terræn at have to etager, hhv. at også trykke-/lagerhallen er tilbagetrukket langs faldende terræn, så den ikonisk, men uanmassende troner synligt fra Skanderborgvej, ved sin hvid farve luftigt glider ind i topografien.

Skanderborgvej er en fantastisk flot indfartsvej til Aarhus, uden forplumrende bygninger, der maser sig ind i synsfeltet og råber "se mig", at skue vidderne, byens linjer i baggrunden. Men lokalplanen lægger netop vægt på muskler, *vil*, at vi skal se dem. Vigtigt er ikke det indre, helhedens perspektiv. Vigtigt er, at det udtrykker vækst, er "eksponeringsværdigt", denne lokalplanens egenbeskrivelse af sit forslag, "den bygningsmæssige front mod Skanderborgvej", hvilket den dog netop ikke er.

Med romantiserende ord forsøger man at sælge lokalplanen. Men der er tale om et konceptualiseret, udtryksmæssigt fuldstændigt ligegyldigt byggeri, "pænt" på den gabende kedsommelige måde. Der er ingen fortælling, det er ordinært i indhold såvel som udseende, det kunne være hvorsomhelst. At

"nye boliger kan få et langt kig ud over Viby mod Aarhus Midtby" er ikke et argument for at bygge, kun et argument, hvis man *har* bygget og skal sælge lejligheder. Og det kommer så kun få til gode.

3. Forslag: bevar og gør JP-bygningen til noget unikt

Filminstruktør Anders Rønnow Klarlund lånte i 2021 JP-bygningen til filmoptagelser. Og han var begejstret, mente sågar, kunne man læse, at Filmby Aarhus skulle sælge sine lokaler på havnen og flytte sit domicil dertil. Morten Rasmussen, direktør i Deluca Film og producer, stemte i (at læse i JP Aarhus 04/03/2021).

Hvorfor har ingen grebet faklen: at JP-bygningen har potentiale? Hvorfor søger man ikke at finde anvendelse for den? "Bæredygtigt" kunne man måske kalde det.

Tegnet af Aarhus-arkitekten Knud Blach Petersen (1919-2008), som står for adskillige byggerier i Aarhus, er JP-bygningen ikonisk, ikke blot for Viby, men for Aarhus. I modsætning til byggeriet i lokalplanen er JP-bygningen en fortælling, såvel visuelt som historisk. Fra Skanderborgvej lægger man mærke til den, og knytter den til en fortælling. Bygningen er netop "eksponeringsværdig". Ja, bygningen er netop udtryk for de "eksisterende og historiske karakteristika", som Helhedsplanen i sin såkaldte "Strategi #2" fremhæver som vigtige for arkitektur og byliv.

"Fortælling" er det, der skaber by, sjæl og ånd. "Vækst" er ikke en fortælling.

Og bygningen er ikke kun i sit ydre interessant, men også indvendigt ved sine mange fløje, store og små rum, delvist i to etager, gårdhavemiljøer. Jeg har haft min gang der i forskellige sammenhænge, både fordi min mor arbejdede der i 25 år, og fordi jeg selv har haft arbejdsmæssige relationer der.

Med henvisning til, og i tråd med afsnittet "Den favnende bydel" i Helhedsplanens "Strategi #1", er min opfordring at samle kreative kræfter med henblik på at undersøge muligheden for at bevare og anvende JP-bygningen til netop dette: *favn*, med planens ord at "tænke anderledes", at "give plads til nye aktiviteter", under overskriften "Mangfoldig, kulturel og favnende på tværs af generationer og velstand", også Helhedsplanens ord, at skabe de *fællesskabsstyrkende mødesteder og aktiviteter*, som borgerne ifølge Helhedsplanen efterlyser.

Gør bygningen til et aktivitetscenter, et fællescenter for hele området. Specielt hæfter jeg mig ved lokalplanforslagets ønske om et plejehjem. Udnyt denne mulighed for at tænke "plejehjem" på en anden måde, ind i nye rammer, integreret i livets aktiviteter, ikke isoleret fra verden, lukket inde i og om sig selv, som plejehjem typisk er, hvor livet udenfor ikke er at se, et blik på et gadekryds, på en børnehave, på sportsaktiviteter.

Indret ungdomsboliger. Indret børnehave. Brug bygningen til foreningsliv. Indret atelier/værksted. Trykke-/lagerhallen kan blive et sports-/kulturcenter. På dens tag kan man lave en taghave -- med *lange kig ud over Viby mod Aarhus Midtby*. Parkeringspladsen kan omdannes til kreative/sporslige mødesteder, eller den kan bebygges. Og visionen kan suppleres med byggerier på Grøndalsvej 10.

4. Ved nedrivning af JP-bygningen: alternativ lokalplan

Kan JP-bygningen ikke bevares og finde anvendelse, er min opfordring,

1) at man kreativt tænker ovenstående visioner ind i en alternativ lokalplan for områdets anvendelse og bebyggelse, visioner som imødekommer Helhedsplanens centrale ånd om Viby som "rammer for fællesskab og mødet mellem mennesker",

2) at man i overensstemmelse med de ovenfor anførte indsigelser respekterer områdets karakter og indre ro, som den udmønter sig i det landskabsarkitektoniske med lave højder, at man i respekt for parcelhusområdet vender sin tankegang om, så der ikke opstår en "mureffekt", men så den nordlige side af Ravnsbjergvej modsat "indefra og ud" begynder med lave bygninger tilsvarende JP i dag og spredt tilbagetrukket bliver højere jo længere bagud fra Ravnsbjergvej, vi bevæger os, i takt med at terrænet falder, til maks. 3-4 etager, som Helhedsplanen plæderer for generelt for områder uden for Viby C, dvs. så Ravnsbjerg-områdets overordnede udtryk bevares som nu.

At flere investorer har vist interesse for at udvikle Viby, som Helhedsplanen påpeger, må ikke være motoren. Borgernes interesser skal spændes for byudviklingens vogn, ikke investorernes. Dog ikke borgeren er fokus i lokalplanforslag nr. 1180, men et koncept, investorers interesser, dets overskrift "vækst". Fokus skal være på borgeren, ikke på konceptet. Borgeren skal ikke indpasses i et koncept. Borgerens velvære skal være fokus, nuværende boligejere, ikke kommende boligejeres mulighed for udsigt over byen.

Med venlig hilsen

JAN WEST-HANSEN

Undertegnede naboer til JP-området tilslutter sig høringsvaret:

Berit Bæk Nielsen
Bent Christiansen
Grøndalsvej 19

Anders Dahl
Selmersvej 22

Dorthe og Jan Kristensen
Grøndalsvej 21

Niels Larsen-Ledet
Selmersvej 26

Torben Riis Rasmussen
Anna Kounadi
Dimitris K Rasmussen
Grøndalsvej 25

Finn Ulrich Larsen
Selmersvej 32

Henning Jensen
Solveig Schouborg
Grøndalsvej 27

Simone Degn
Joachim Buck
Selmersvej 34

Finn Andersen
Selmersvej 8

Kaj Vamberg Andersen
Selmersvej 38

Nadia Bentsen
Stefan Andersen
Selmersvej 14

Susanne Moesgaard Nielsen
Selmersvej 44